

Aleg. 131.

S p r a w o z d a n i e

komisyi szkolnej z petycyj rozmaitych Rad miejscowych szkolnych, gmin, nauczycieli i nauczycielek o podwyższenie płac nauczycielom względnie nauczycielkom w odnośnych szkołach ludowych.

(L. 8/p. 3, 32/p. 6, 44/p. 14, 45/p. 15, 46/p. 16, 47/p. 17, 110/p. 65, 151/p. 95, 168/p. 111, 169/p. 112, 170/p. 113, 173/p. 116, 179/p. 122, 180/p. 123, 181/p. 124, 182/p. 125, 183/p. 126, 222/p. 153, 223/p. 154, 224/p. 155, 227/p. 158, 230/p. 161, 231/p. 162, 232/p. 163, 238/p. 169, 271/p. 201, 273/p. 203, 281/p. 210, 292/p. 221, 293/p. 222, 297/p. 226, 299/p. 228, 300/p. 229, 301/p. 230, 302/p. 231, 303/p. 232, 329/p. 249, 330/p. 250, 331/p. 251, 333/p. 253, 334/p. 254, 336/p. 256, 338/p. 258, 344/p. 264, 388/p. 307, 395/p. 314, 405/p. 323, 419/p. 332, 446/p. 354, 447/p. 355, 448/p. 356, 451/p. 359, 477/p. 381, 483/p. 387, 520/p. 420, 521/p. 421, 523/p. 423, 524/p. 424, 525/p. 425, 541/p. 441, 569/p. 466, 571/p. 468, 594/p. 490, 595/p. 491, 596/p. 492, 597/p. 493, 598/p. 494, 600/p. 496, 606/p. 502, 628/p. 520, 631/p. 523, 657/p. 541, 681/p. 565, 682/p. 566, 683/p. 567, 684/p. 568, 718/p. 599, 719/p. 600, 720/p. 601, 721/p. 602, 722/p. 603, 782/p. 660, 783/p. 661, 784/p. 662, 790/p. 668, 846/p. 713, 913/p. 769, 914/p. 770, 918/p. 774, 978/p. 818, 979/p. 819, 980/p. 820, 981/p. 821, 1006/p. 841, 1007/p. 842, 1060/p. 878)

Wysoki Sejmie!

Podobnie, jak w poprzednich latach, wpłynęło i w obecnej sesyi mnóstwo petycyj o podwyższenie płac nauczycielskich w rozmaitych szkołach ludowych. Niniejszem sprawozdaniem objęte są petycje nauczycieli w Jarosławiu (l. 8), Rady szkolnej miejscowej w Chyrowie (l. 32), nauczycieli w Siemianówce (l. 44), nauczycieli i nauczycielek w Wieliczce (l. 45), nauczycieli w Brzostku (l. 46), powiatu krakowskiego (l. 47), w Tymbarku (l. 110), w Szczawnicy (l. 151), Rady szkolnej miejscowej w Prusach (l. 168), w Bronowicach małych (l. 169), w Bronowicach wielkich (l. 170), nauczycieli w Kałuszu (l. 173), w Maryampolu (l. 179), w Janowie (l. 180), Rady szkolnej miejscowej w Podborcach (l. 181), w Laszkach murowanych (l. 182), w Zboiskach (l. 183), w Kuryłówce (l. 222), w Mikłaszowie (l. 223), w Brodach (l. 224), w Gdowie (l. 227), w Wyciążach (l. 230), nauczycieli w Przemyślu (l. 231), w Busku (l. 232), w Sokalu (l. 238), Rady szkolnej miejscowej w Woli Justowskiej (l. 271), nauczycieli w Wadowicach (l. 273), Rady szkolnej miejscowej w Strzeliskach nowych (l. 281), w Zabokrukach (l. 292), w Trybunach (l. 293), w Jaryczowie nowym (l. 297), w Frysztaku (l. 299), nauczycieli w Strzeliskach nowych (l. 300), w Kossowie (l. 301), w Frysztaku (l. 302), nauczycielek w Jaśle (l. 303),

Rady szkolnej miejscowej w Jaworzniu (l. 329), w Truskawcu (l. 330), w Krzywczycach (l. 331), w Rozkochowie (l. 333), nauczycieli w Jaworzniu (l. 334, 336), w Nowem siole (l. 338), w Tyńcu (l. 344), Rady szkolnej miejscowej w Dąbrowie (l. 388), nauczycieli w Bochni (l. 395), w Jarosławiu (l. 405), Rady szkolnej miejscowej w Pilźnie (l. 419), w Myślenicach (l. 446), w Glinnie (l. 447), w Osieku (l. 448), nauczycieli w Bóbrce (l. 451), zwierzchności gminnej w Zatorze (l. 477), Rady szkolnej miejscowej w Liskach (l. 483), w Libiążu małym (l. 520), w Libiążu wielkim (l. 521), w Dmytrze (l. 523), w Bóbrce (l. 524), w Płokach (l. 525), nauczycieli powiatu Turczańskiego (l. 541), Rady szkolnej miejscowej w Biłohorszczy (l. 569), nauczyciela w Żydaczycach (l. 571), Rady szkolnej miejscowej i zwierzchności gminnej w Stynawie niższej (l. 594), Rady szkolnej miejscowej w Raciborowicach (l. 595), w Majdanie (l. 596), w Kolbuszowie (l. 597), w Niżankowicach (l. 598), nauczycieli w Tarnobrzegu (l. 600), nauczycielek w Kołomyi (l. 606), nauczycieli w Mikulińcach (l. 628, 631), w Izdebniku (l. 657), Rady szkolnej miejscowej w Rzęśnie ruskiej (l. 681), w Turynce (l. 682), w Malechowie (l. 683), w Ciężkowicach (l. 684), w Oświęcimie (l. 718), w Zaliczynie (l. 719), w Bielana-h (l. 720), nauczycieli i nauczycielek w Rzeszowie (l. 721, 722), Rady szkolnej miejscowej w Mikołajowie (l. 782), Rady szkolnej miejscowej w Kleparowie (l. 783), w Olszanicy (l. 784), nauczycieli w Półwsiu zwierzynieckim (l. 790), Rady szkolnej miejscowej w Mostkach (l. 846), w Lipniku (l. 913), nauczycieli w Mikołajowie (l. 914), w Mszanie dolnej (l. 918), Rady szkolnej miejscowej w Grzybowicach wielkich (l. 978), w Kwaczale (l. 979), w Ohladowie (l. 980), nauczycieli w Peczeniżynie (l. 981), Rady szkolnej miejscowej w Hermanowie (l. 1006), w Zuchorzycach (l. 1007) i w Bóbrce (l. 1060).

Petyce te nie zostały załatwione przez sprawozdanie, odnoszące się do uchwalonego już przez Wysoki Sejm projektu nowej ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych, gdyż projekt ten, wyjąwszy nauczycieli we Lwowie i w Krakowie, nie podnosi w żadnym innym miejscu płac nauczycielskich, tylko dąży do polepszenia bytu nauczycieli przez wyrównanie pięcioletnich dodatków we wszystkich klasach ich płac. Jeżeli jednak projekt ten stanie się ustawą, to wielu petentów, mianowicie takich, którzy obecnie już mają sobie przyznane dodatki pięcioletnie, skutkiem podwyższenia tychże, dozna polepszenia bytu swego materyalnego. Ale wszystkich to nie spotka a może zresztą i taki zachodzić przypadek, że polepszenie to będzie bardzo małe albo ze względu na wyjątkowe stosunki miejscowe wcale nieodpowiedne.

Niepodobna tu jeszcze jednej pominąć uwagi. Rokrocznie bowiem c. k. Rada szkolna krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym podwyższała na podstawie art. 11go obecnie obowiązującej ustawy o prawnych stosunkach stanu nauczycielskiego płace nauczycieli w pojedynczych miejscowościach, w których wyjątkowe stosunki takiego podwyższenia wymagały, ale przez wzgląd na fundusz krajowy nie mogła uwzględnić i nie uwzględniła wielu innych miejscowości, w których takie same albo bardzo podobne znachodziły się stosunki. Jako przykład niech posłużą Wadowice, w którym to mieście skutkiem założenia gimnazjum, zaprowadzeniu Sądu obwodowego i obecnie budującej się kolei Biła-Kalwarya drożyzna nadzwyczajnie się wzmogła. A chociaż we wszystkich prawie miastach, mających Sądy obwodowe, nauczyciele pobierali już dawniej wyższe płace od tych, któreby im się jako płace minimalne według art. 11go były należały i chociaż w przeszłorocznem sprawozdaniu miasto Wadowice przytoczone było jako jedno z tych, któreby przedewszystkiem należało uwzględnić, to jednak według wykazu, umieszczonego w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za czas od 1 Lipca 1886 do końca czerwca 1887 uwzględnione zostały petyce nauczycieli innych miast z siedzibą Sądu obwodowego, mianowicie: Sambora, Stanisławowa, Kołomyi i Nowego Sącza, w Wadowicach zaś pobierają nauczyciele zawsze jeszcze dawniejsze minimalne swe płace. Zresztą podwyższenia przeszłoroczne, chociaż dosyć liczne, nie były wielkie, albowiem wynosiły po największej części 50 zł. A gdy w dawniejszych latach w sąsiednich miejscowościach nastąpiły podwyższenia o wiele

znaczniejsze np. jeżeli porównamy Wolą Justowską pod Krakowem z Półwsiem zwierzynieckiem albo z Prądnikiem czerwonym, przeto z niektórymi takimi miejscowości, które w przeszłym roku zostały uwzględnione, wpłynęły nowe znów petycje.

Z tego wszystkiego wynika, że jeżeli już przez ustanowienie pięciu klas płac różnice w dochodach pojedynczych nauczycieli są dosyć znaczne, to one przez liczne w rozmaitych latach i niejednostajnie na podstawie przedostatniego ustępu art. 11 przeprowadzone podwyższenia płac jeszcze bardziej zostały zwiększone i bardzo być może, że Wydział krajowy w razie gdyby uchwalony na obecnej sesji projekt ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego stał się ustawą, dla uchylecia niektórych rażących różnic na mocy art. 12 tego projektu wystąpi z odpowiednimi wnioskami.

Zachodzi jednak pytanie, co robić obecnie z wszystkimi, powyżej przytoczonymi petycjami? Wprawdzie dzisiaj obowiązuje jeszcze ustawa, która wszystkie w artykule 11 przytoczone płace uważa za minimum rocznych stałych płac nauczycielskich, a więc dopuszcza podwyższenia ich tam, gdzieby tego wymagały miejscowe stosunki. Niepodobna jednak wystąpić w obec Wysokiej Izby z wnioskiem, któryby dążył do takiego podwyższenia, skoro w nowym projekcie ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego, uchwalonym przez Wysoki Sejm odnośny ustęp ustawy dotąd obowiązującej nie został przyjęty a w art. 12 rzeczonoego projektu dopuszczono tylko możliwość przyznania dodatków miejscowych, coby jednak nastąpić mogło dopiero na skutek uchwały sejmowej, powziętej na propozycję Wydziału krajowego, przedłożoną po porozumieniu się z Radą szkolną krajową. A ponieważ ten projekt dotąd nie jest jeszcze ustawą, przeto niepodobna wystąpić z wnioskiem, któryby się na nim opierał.

Jednakże dotychczasowa praktyka, według której o podwyższeniu płacy ze względu na nadzwyczajne miejscowe stosunki, orzekała c. k. Rada szkolna krajowa po porozumieniu się z Wydziałem krajowym, także nie jest opartą na ustawie, gdyż Wysoki Sejm mógł być i może sobie zastrzedz prawo wyłącznego orzeczenia o takim podwyższeniu. W tym razie musiałby Wydział krajowy we wszystkich przypadkach, w którychby zgodnie z c. k. Radą szkolną krajową uznał potrzebę wyjątkowego podwyższenia płacy nauczycielskiej, wystąpić przed Wysoką Izbą z odpowiednim wnioskiem. Otóż ta okoliczność nadaje najlepszy środek do załatwienia wszystkich na wstępie przytoczonych petycyj.

Odstępując je bowiem Wydziałowi krajowemu do zbadania, umożliwiał się temuż przedłożenie wniosków, któreby zgodnie z c. k. Radą szkolną krajową uznał za konieczne celem uwzględnienia pewnych wyjątkowych, nadzwyczajnych stosunków, albo na podstawie obecnie obowiązującej ustawy albo na podstawie uchwalonego projektu do nowej ustawy, gdyby tenże otrzymał sankcję.

Komisja szkolna wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1. Aby wszystkie petycje o podwyższenie płac nauczycielskich zbadał i o tych petycjach, któreby zgodnie z c. k. Radą szkolną krajową dla wyjątkowych stosunków miejscowych uznał za godne do uwzględnienia, przedłożył odpowiednie wnioski na następnej sesji sejmowej.
2. Aby wszystkie inne petycje odstąpił c. k. Radzie szkolnej krajowej do możliwego uwzględnienia przy rozdzielaniu jednorazowych zapomóg tam, gdzieby tego istotnie zachodziła potrzeba.

Lwów, dnia 8. Stycznia 1888.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Zoll.

